

séghe és a Fölséghe Ur Istennek, ámbár nem sietető, vigyázó mindazon által s el nem multható igaz boszú állása mindenek előtt nyilván legyen, Magha vétkeinek ugyan érdemlett büntetésére Másoknak pedig rettentő Példájára íteltetett halálra, hogy hohér Pallosával Fejevetetessék.“

Az ítélet és a vallatás között ellenmondás

látszik, hogy t. i. Dorottya leányát nem csábitotta volna; ezt leánya a törvényszék előtt bizonyosan megcáfolta, már csak azért is, hogy a büntetéstől meneküljön. E vallomás nyer kifejezést az ítélet azon szavaiban, hogy istentelen szándékát csalogató beszéddel hajtotta végre. Fejével lakolt érte Rosbér István.

Dr. Alapi Gyula.

Kisebb közlemények.

Irodalom.

Magyarország Cimeres Könyve.

Siebmacher ismeretes német munkáját lesz hivatva pótolni az a nagyszabású heraldikai munkát, melynek első kötete most hagyja el a sajtót: *Magyarország Cimeres Könyve*. Ezt a nagy munkát a vármegyei levéltárosok szerkesztik s így bizonyos tartózkodással kell róla írunk, de lehetetlen e munkának egy nagy előnyét elhallgatnunk: a teljességet, melyre törekszik, a pontosságot és a cimerek közlésében a hűséget. Míg a Siebmacher—Csörgheő-féle munkában, mely Nagy Iván nyomán indul, sok a téves adat és ábrázolásai sem mindig megbízhatók, addig *Magyarország Cimeres Könyve* új adatainak nagy tömege az idézett munkát teljesen meghaladottá teszi. Örvendünk, hogy ez a munka, a levéltárosi kar munkája, lesz hivatva bemutatni az időközi levéltári kutatások újabb adatait és számos eddig nem ismert nemes család cimerehez juttatja heraldikusainkat és genealogusainknak is nagy szolgálatot tesz. A munka a *Grill cég* kiadásában jelenik meg, a cimerek pedig a Franklin Társulat, az ország ez elsőrangú műintézetében készülnek színes nyomásban. A munka hat kötetben jelenik meg és diszes bőrkötésben 360 korona az ára.

A vármegyei autonomia kifejlődése és a vármegyei tisztviselők jogállása 1848-ig. Jogtörténeti tanulmány. Írta dr. Osváth Gyula. (Rimaszombat, Lévai Izsó, 1912. 8° 112 l.) dr. Osváth Gyula, Mosonvármegye főlevéltárosa a szerzője ennek a kötetnek, mely nyomon kíséri az autonomia jogrendszerének

kifejlését és az ezzel elválaszthatatlanul kapcsolatos tisztviselői szervezetet. Oly szegény jogirodalmunk magyar alkotmánytörténeti monografiákban, hogy minden munkát, mely alkotmányunk rendszerének egy-egy homályos fejezetét tisztázza, örömmel kell üdvözölnünk. Így dr. Osváth Gyula munkáját is, mely a szakkritika tűzpróbáját is kiállotta. Széleskörű tanulmány, a források teljes ismerete jellemzik ezt a lelkiismeretes könyvet, melynek bizonyára lesz folytatása szerzőnk részéről, s amelyet haszonnal forgathat minden híve a vármegyei önkormányzatnak. A szerző forrásai közt nem láttuk Salamon Ferenc értékes tanulmányait a vármegye kialakulásáról. Ajánljuk a könyvet minden levéltár és könyvtár figyelmébe. Ára 3 korona.

Folyóiratok szemléje.

A **Turul** f. é. számában Ortway Tivadar méltatja Pór Antal munkásságát, dr. Schiller Bódog a Koháry hercegi család egyenjogúságáról értekezik, Pálmay József székely címeres sírköveket ismertet. A kisebb közlemények közt dr. Komáromy András a Kazinczy család, — Daróczy Zoltán a Monostori Berzethe család, — Tersztyánszky Dezső a Nádasdi Tersztyánszky család történetéről írnak. Dr. Wertner Mór a XV. században élt Hottothyni György magyar származását tisztázza.

Századok f. é. 1—4 füzetében Karácsonyi János érdekes cikkét olvassuk Világbolondító Tomkó János címen a XVII. század egy oklevél hamisító püspökéről, dr. Dékány István történetfilozófiai tanulmányt ír: A művelődéstörténelem problémájához címen, Lukinich Imre: Az erdélyi fejedelmi cím kialakulásának történe-

téhez címen értekeznek, Kállay Ubul: Új adatok keltezetlen oklevelek időpontjának meghatározásához címen érdekes diplomatikai adalékokat nyújt, dr. Homann Bálint: Adó vagy földadó címen értekeznek, Fráaknói Vilmos: Az első Habsburg király trónrajutása Magyarországon című dolgozatát közli, Takáts Sándor: A kalauzok és kémek a török világban cím alatt folytatja érdekes műveltségtört. tanulmányait a XVI. századból, dr. Erdélyi László: Az első adó elméletéhez cím alatt e gazdaságtörténeti problémával foglalkozik, Homann dolgozata nyomán, Szentkláray Jenő: Dsáfer temesvári pasa életrajzát írja meg.

Adalékok Zemplén vármegye történetéhez, Dongó Gyárfás Géza kartársunk folyóirata XIX. évfolyamába lépett 1913. évi I. számával. Takáts Sándor kitűnő dolgozata: Az utolsó Dobó, az első cikk, dr. Molnár István: A homonnai várkastély-ról ír, Kemény Lajos, kassai főlevéltáros: Zempléni vonatkozású iratok Kassa város levéltárában címen közöl adalékokat, Ungváry Ede Sztropkó várának történetét folytatja, Dongó Gy. Géza, a munkás szerkesztő a szép Előszó után a cikkek egész sorozatát közli: Zemplén a Sztáray codexben, Zemplén az egri Memoria Dignitatum lapjain, Zsigmond király adománylevele 1428-ból Mező Bényére, Sárospatak városnak régi szabadalomlevelei, Magyar rabok és rabnők török-tatár fogságban címek alatt, melyekhez járulnak levéltári és családtörténeti közleményei. Id. Kazinczy Béla: Kazinczy Péternek és feleségének 1679-ben kelt végrendeletét közli, Spisovszky Imre a Rákóczy adománylevelek sorozatát folytatja. A tartalmas füzet január-március hónapokra szól.

Közlemények Szepesvármegye multjából. 1913. évi I. száma dr. Förster Jenő kartársunk szerkesztésében dr. Iványi Béla tollából Eperjes és Lőcse érintkezései a középkorban című alapos tanulmányát, dr. Divéky Adorjántól az 1494. évi lőcsei fejedelmi kongresszus leírását közli, dr. Bruckner Győző Szepesség zsarolói a XVI. sz. első felében címen értekeznek, a szerkesztő Szepesvármegye nemességigazoló pereinek regestáit folytatja a családtörténeti részben, a kisebb közlések is változatos és élénk tartalmúak.

Szakkérdések és körözüvények.

Ez a rovat kartársainknak, kik egyesületünk tagjai, továbbá a Levéltárosok Lapja előfizetői részére díjtalanul áll rendelkezésre szakkérdések megvitatására.

A körözüvények közzétételéért öt sorig minimális díj, 2 K küldendő be a szerkesztőséghez.

Több érdeklődőnek. Folyóiratunk ez első száma, melyet minden levéltárnak megküldünk, közli az egyesületi alapszabályokat; ezek minden kartársat tájékoztatnak a tagság feltételeiről. Minden kartársunkat felkérünk ez

uton is, hogy saját érdekében lépjen be a L. Orsz. Egyesületébe, melynek tagjai sorába ezideig beléptek:

Dr. Alapí Gyula (Komáromvármegye) Andretzky József (Baranyam.) Antalóczy Nándor (Békésm.) Balogh Gyula (Vasm.), Balogh Károly (Szabadka város), Baranyai Béla (Somogym.), Barthos József (Háromszékm.), Batka János (Pozsony város), Bischoff Károly (Baja), Bodnár József (Fogarasm.), dr. Czobor Alfréd (Abauj m.), Dabóczy István (Marosvásárhely), dr. Demeter János (Alsófehérm.), Dóczy Lajos (Udvarhelym.), Dongó Gyárfás Géza (Zemplénm.), Dózsa Elek (Szilágym.) Dukavits István (Veszprém m.), Dvortsák Győző (Sárosm.), Föglein Antal (Zólyomm.), Földvári Mihály (Tolnam.) dr. Förster Jenő (Szepesm.), dr. Gaszner József (Árvam.), Gorzó Bertalan (Szatmárm.), Gottmann István (Esztergomm.), Henter Gábor (Kisküküllőm.) Hoffmann Endre (Pancsova), Hortia Livius (Szebenm.), Josits Gyula (Zombor), Juhász Viktor (Székesfehérvár), Kemény Lajos (Kassa), Kiss Ferenc (Győrm.), Kiss Gábor (Nagyküküllőm.), Kiss Kálmán (Fogarasm.), Konez Ákos (Debrecen), Kovách Aladár (Tolnam.), Kőszeghi Sándor (Pestm.), dr. Kungl Károly (Ujvidék), László Árpád (Kolozsvár), Lipkay Artúr (Budapest), dr. Magasházy Béla (Borsodm.) Miskolczy Simon János (Nógrádmegye), Molnár Géza (Alsófehérm.), Molnár Mihály (Hódmezővásárhely), Nagy Lajos (Temesvár), Nyiry Dániel (Miskolc), Osváth Lajos (Biharmegye), Pethes Kálmán (Szolnok-Dobokam.), Péter Lajos (Háromszékm.), Petrovay György (Mármarosm.), Popovits Sebő (Bács-Bodrogm.), Rexa Dezső (Fejérm.), Romhányi János (Nyitram.), Rovács Albin (Komárom város), Sefcsik Béla (Barsmegye), Sefcsik Ferenc (Győr város), Spalovszki Gyula (Pozsonym.), Sümeghy Dezső (Csanádm.), Sz. Szigethy Vilmos (Szeged), B. Szokoly Alajos (Hontm.), Szücs Béla (Borsodm.), Tar Zoltán (Ugocsamegye), Thomae György (Beszterce Naszodm.), Tóth Ferenc (Temesvár), dr. Tóth Szabó Pál (Budapest), dr. Zseltvay János (Hevesm.).

Képesítési pótlék. Értesülésünk szerint következő kartársaink részesültek képesítési pótlékban: dr. Czobor Alfréd (Abauj m.) Ujhelyi Szilárd (Bereg m.), Thomae György (Besztercenaszód), Osváth Lajos (Bihar), dr. Magasházy Béla (Borsod), dr. Zseltvay János (Heves), dr. Osváth Gyula (Moson), Kiss Gábor (Nagyküküllő), Horia Livius (Szeben), dr. Förster Jenő (Szepes), Tar Zoltán (Ugocsa), Dukovics István (Veszprém), Dongó Gyárfás Géza (Zemplén), összesen tehát 13-an részesültek a törvény alapján képesítési pótlékban. 24 kartársunk aki képesítését később szerezte, avagy teológiai akadémiát végzett, nem részesülhetett a törvény e kedvezésében.

Fehérvári családról keresünk személyi adatokat *felvidéki* vármegyékben. Címeres pecsét: egyenes paizsban álló, kivont kardot tartó oroszán. Sisakdisz: koronából kinövő mellét tépő pelikán.